

Electro-Voice RE-320

DYNAMICKÝ MIKROFON

V dnešní době snad ve všech oblastech vládou uniformní OEM výrobky, na nichž pilní asijsí producenti pouze vyměňují nálepky s logem té či oné více či méně proslulé značky. O to více je potom ceněn každý originální tvůrce, který jde svou cestou, ctí vlastní tradice a nabízí neobvyklá řešení pro jinak obvyklé situace. Výrobky přicházející s takovou filozofií se pak nezdírají stávají tzv. „legendárními“.

Důvody proč se některý produkt zařadí do kategorie „legendární“, však mohou být různé. Zatímco některé se legendárními stanou prostě proto, že je jich ve správnou chvíli k dispozici dostatečně velké množství za dostatečně malou cenu a jinak nic speciálního nepřináší – za všechny jmenujme např. Škodu 120, „legendární vůz československých silnic 80. let“, jiné svou legendárnost staví na výjimečných technických řešeních a vytříbené kvalitě. Dobrým příkladem opět z automobilové branže budiž kupříkladu Audi Quattro „legendární šampion horských serpentin“ z úplně stejného období. Legendárnost bývá však též místně proměnlivá. Zatímco legendární „stodvácu“ známe pouze u nás, legendární Quattro zná určitě dobrá polovina světa. Z uvedeného plyne, že některé produkty mohou být sice na jednom místě legendární, avšak na druhém téměř neznámé.

Tento paradox jsem si uvědomil v okamžiku, kdy jsem při pročítání blogu jednoho amerického zvukařského kolegy našel v seznamu věcí „které by si rozhodně neopomněl přibalit s sebou na pustý ostrov“ mikrofon Electro-Voice RE-20. Zauvažoval jsem nad tím, který mikrofon by si asi do batohu přibalil průměrný český zvukař? S určitostí hraničící téměř s jistotou mohu říct, že by to rozhodně nebyl výše zmíněný typ, který je za oceánem pokládán za legendární studiovou, rozhlasovou i pódiovou klasiku, průmyslový etalon mezi velkomembránovými dynamickými modely a u nás... po hříchu přehlížený. Ostatně stejně jako celá značka Electro-Voice, která, ač zásobuje civilizovaný svět rozličnou vysoce kvalitní audiotechnikou již téměř 85 let, patří doposud na českém trhu spíše k minoritně zastoupeným výrobcům.

Že by se mohlo blýskat na lepší časy naznačila nedávná změna českého distributora značky, přinášející své ovoce v podobě dnešního testu, jemuž bude podroben mikrofon RE-320 ze sklípku zaoceánské firmy. A ten není ničím jiným, než modernizovanou verzí výše zmíněné legendární „RE dvacítky“, mírně modifikovaným pro hudební účely.

Z historického pohledu byl RE-20 mikrofonem původně navrženým primárně pro broadcasting, který postupně zaexceloval i v jiných úlohách, nejvýrazněji asi při snímání velkého bubnu a dechů. Jeho geneze tedy nese analogické rysy například s u nás přece jen známější „briketou“ AKG D-12. Testovaný RE-320 je potom modernější reinkarnací původního typu, technicky více přizpůsobenou novým úkolům a vylepšenou o kapsli s neodmiovým magnetem.

Samotný mikrofon je výjimečný už svými vpravdě „americkými“ rozměry 217 x 49 mm a bezmála třičtvrtkilovou hmotností, jež jsou obvyklé spíše pro studiové lampové kondenzátory, než pro vcelku jednoduché dynamické modely.

Faktem je, že z materiálu použitého na jednu „třístadvacítku“, by se dala bez problému vyrobit minimálně trojice subtilních Audixů D6. Zákazník v něm obdrží hodnotu už na první pohled plně odpovídající ceně, tedy alespoň z pohledu surovin spotřebovaných při výrobě.

Ač je kardioidní snímávací kapsle umístěna v pozici „end fire“ až úplně na konci mikrofonu, je i celý zbytek těla pokryt zdánlivě neúčelným žebrovaním. Jeho smyslem je zajistit co nejvyrovnanější

barvu s tabulkovým rozsahem 30 Hz – 18 kHz i při snímání mimo osu. A to se skutečně hodí, vzhledem k tomu, že mikrofon díky své značné hmotnosti občas může neplánovaně a samovolně změnit zvukařem pečlivě nastavenou původní pozici na stojanu. Výrobce označuje celý komplex konstrukčních opatření minimalizujících změnu frekvenčního průběhu při snímání mimo osu jako „Variable-D“.

(Více o této technologii se dozvíte například na: <http://youtu.be/OMDxZ2LDANA>, nebo v pdf „Variable-D and Beyond“, které je dostupné na webu firmy Electro-Voice.)

A jaký ten frekvenční průběh je? To závisí na poloze přepínače, který najdeme těsně nad konektorem. V neutrální vokálně-instrumentální pozici přepínače poskytuje mikrofon naprosto plochou odezvu v pásmu 150 Hz – 3 kHz, mezi 4 – 10 kHz

DISTRIBUTOR: Audiopro s.r.o | Lužná 591, 160 00 Praha 6 | tel.: 257-011-177 | sales@audiopro.cz | www.audiopro.cz
Doporučená cena: 7 519 Kč | Web výrobce: www.electrovoice.com | Autor recenze: Jiří 'Rolf' Randula

najdeme mírný 5 dB zdvih, který se pod pomyslnou nulou propadne někde okolo 15 kHz. Tento průběh je ideální pokud požadujeme od mikrofону srozumitelný hlas, konkrétně znějící kytaru či zpěvný saxofon.

Nastavení přepínače do polohy „kopák“, přináší výrazněji ekvalizovanou křivku se široce roztaženým 5 dB potlačením v obvyklém pásmu nižších středů, soustředěných okolo 300 Hz. Současně je v tomto režimu zdvih na výškách výraznější a vrcholí +9 dB @ 4 kHz. Všechny v grafech uvedené hodnoty samozřejmě platí pro „normované“ snímání ve vzdálenosti 1 m. Při obvyklejším blízkém snímání (od 1 cm) je potřeba připočíst ještě proximity efekt, který v obou případech přidá široký hrb +12 dB, vrcholící v oblasti 120 Hz. Z ta-

bulkových parametrů stojí za zmínku ještě impedance beztransformátorového výstupu 150 Ohm a citlivost kapsle 2,5 mV/Pa.

A jak se „třistadvacítka“ projevuje v praxi? V režimu „velký buben“ nabízí klasicky předvařený kopákový zvuk, který i přestože má papírově basy výš a výšky níž než obligátní Audix D6, je tomuto etalonu moderního zvuku až nečekaně blízký. Dá se s ním tedy vcelku bezproblémově udělat agresivní buchar, rozdávající rány do krajiny bříšín s razancí boxera Rockyho, který díky rychlé reakci membrány a bohatým výškám neztrácí nic z konkrétnosti ani při rychlejších dvoušlapkových jízdách. Na rozdíl od poněkud uměle ekvalizovaného Audixu se mi však zvuk Electro-Voice jevil jako podstatně naturálnější a tím pádem i širěji použitelný.

Skutečností je, že chemicky mlaskavý šlapák „vzor Metallica 91“ již začíná pomalu vycházet z módy a je dnes nahrazován zvukovými variantami, které více zohledňují přirozený zvuk nástroje, aniž by mu vnucovaly nějaký vlastní charakter. A to je směr, kterému jde právě RE-320 naproti. Kardioida snímající vyrovnaně v širokém úhlu a s jen nepatrným útlumem mimo osu samozřejmě posbírá relativně více přeslechů z ostatních částí bicí soupravy, než jiné typy mikrofonů, ale reálný problém to v tomto případě nepředstavuje.

Zatímco konkurenční kopákové typy se zpravidla prezentují jako jednoúčeloví specialisté, Electro-Voice přepnutý do standardního režimu představuje čestnou výjimku, schopnou poradit si s leccjakým úkolem.

První aplikace, jež se nabízí, je samozřejmě snímání basketarového aparátu. V této oblasti patří RE rozhodně k tomu nejlepšímu co se na trhu vyskytuje a po důkladném zvážení všech pro a proti bych jí ve svém soukromém žebříčku basketarových mikrofonů přidělil čestné druhé místo. Jediné, co bych jí v tomto použití vytkl je, že při blízkém snímání může proximity efektem zdůrazněná oblast 120 Hz přetransformovat měkký tón v bučivý, takže je pro optimalizaci zvuku nutný lehký zásah korekcemi (příčemž například při použití níže laděné Heil PR-48, která je konstruována výhradně na snímání zblízka, stačí obvykle pouze vyjet fader).

Nutno však zdůraznit, že u jiných mikrofonů (třeba právě D6) připomíná ladění zvuku basketary druhdy „nekonečný běh ekvalizérem po frekvenčních horách a dolinách“.

RE-320 se ovšem neskrývá před žádným úkolem a tak ji bez obav můžeme také použít ke ztučnění a současně zkonkrétnění zvuku elektrické kytary. Zde se uplatní plně střední i schopnost rychlé reakce na transienty. Díky tomu dostane zkreslená kytara odpovídající váhu v oblasti hutných středů, při tom neztrácí nic z agresivity vyšších kmitočtů. Analogicky potom čistá kytara (ala Strat/Tele) nabídně měkkou a uši neunavující plnost, již však neschází ani signifikantní twang.

Přepínač křivky frekvenčního průběhu mikrofonu EV RE-320

Neméně úspěšně se projevilo nasazení RE320 v big bandu, kde při požadavku kapelníka na maximálně autentický „old school“ zvuk snímá coby samojediný kompletní žesťovou sekci (4x trubka + 3x pozoun). Velmi pozitivně se v této aplikaci uplatnila dokonalá schopnost mikrofonu nabírat zvuky přicházející ze směru mimo osu bez nežádoucího zabarvení. I přes prostorově poměrně široké roztažení celého snímaného tělesa žádný z nástrojů v celkovém zvuku nechyběl. A výsledkem byl naprosto přirozený, tučný, měkký, při tom však konkrétní zvuk, tak jak jej známe ze starých gramodesek s Glenn Millerem, nebo Benny Goodmanem na obalu. Pravda, s tímto poněkud „starožitným“ způsobem snímání se zvukař (snad právě kromě bigbandů) při živém ozvučování asi nesetkává zrovna každý den, ovšem ve studiových aplikacích nemusí být podobný experiment ani dnes úplně od věci.

Rozhodně zde platí, že jeden kvalitní mikrofon udělá víc práce, než deset průměrných. Alespoň tedy v případě, kdy před ním stojí parta rovněž kvalitních muzikantů.

Podobně samozřejmě můžeme pokračovat dál a dál, protože mikrofony s vyrovnaným základním zvukem bývají dosti univerzálně použitelné a obstojí obvykle v každé situaci. Není proto nutné váhat s nasazením „erěčka“ na saxofony či perkuse a pokud nahrávání vokálu vyžaduje kreativní práci s proximity efektem, nebo naopak přirozeně měkký a bohatý zvuk bez nepřijemně akcentovaných výšek, může dynamický Electro-Voice s přehledem deklarovat i kondenzátorové modely.

To ovšem platí bez výhrad pouze při playbackovém nahrávání ve studiu. V živých aplikacích se může v některých žánrech hlavně přednost mikrofonu, spočívající v široce otevřené a citlivé kardioidě, stát limitujícím faktorem při snímání nástrojů, které samy o sobě neprodukují dostatečnou hlasitost ve srovnání s hlasitostí dalších nástrojů v pozadí (což mohou být u méně výrazného zpěvu i středně hlučné bicí). Tudíž pódiové nasazení RE-320 na zpěv v hlučné a hustě obsazené (rockové či metalové) kapele vypadá sice velice „cool“, avšak díky praktické nemožnosti separovat vokál od přeslechů z okolí tu nijak úchvatného zvuku nedosáhnete. V naznačené situaci je prostě zhola nemožné vytvořit dostatečnou hlasitost v pódiových monitorech, protože hlasitost přeslechů okolních nástrojů se mnohdy limitně blíží hlasitosti zpěvu. V rámci zachování objektivitě ale musím dodat, že možnost vyzkoušet mikrofon v jiných než „našlapaných“ žánrech jsem bohužel neměl, nicméně dle referencí kolegů zvukařů, starajících se o zvuk tišších jazzových, swingových či folkových a folkrockových kapel, je RE-320 použitelný na kytarách, perkusích, saxofonu a žesťách obecně a dokonce i zpěvu (a kromě kytar i bezproblémově v odposlechu).

Při jakémkoliv způsobu použití je vždy nutno mít na paměti značnou hmotnost „třistadvacítky“, jež vyžaduje opravdu kvalitní stojan s protizávažím a velmi pevné dotažení závitů objímky. V opačném případě si majitel nechtěně vyzkouší výhody směrového patternu Variable-D v praxi. Pravdou je, že pokud se mikrofon svou vlastní vahou otočí o cca ¼ otáčky závitů, není ještě nutné posílat bedňáky na pódium, obvykle totiž stačí pouze „přidat gain“.

Ač je myšlenka závěrečná možná poněkud v rozporu s výchozí myšlenkou úvodní, nezbývá mi než konstatovat, jak je skvělé, že se na náš trh

dostává ve stále větší míře vedle asijského spotřebního zboží rovněž ušlechtilá produkce ze stájí osvědčených výrobců. Kreativnější zvukaři tím pádem již nejsou odkázáni na otrocké opakování proslulé číselné mantry „padesátsedem - padesátvosum“ a místo toho mohou daleko lépe přizpůsobit svou technickou výbavu vlastní představě o ideálním zvuku. Stejně jako u všech výjimečných a kvalitních zařízení, i zde platí, že základ úspěchu spočívá v dobré znalosti jeho vlastností a schopnosti uživatele správně rozhodnout kdy jej použít a kdy jej naopak určitě nepoužít.

Electro-Voice RE-320 je v tomto ohledu jistě zajímavou alternativou. Není jednoúčelovou specialitou, jež by po většinu roku ležela nečinně v kufříku, ale naopak šikovným univerzálním typem, který si vhodnou aplikaci najde prakticky na každém „kšeftu“. Jeho největší předností je téměř schizofrenní schopnost vytvořit moderně znějící, razantní kopák a současně dát přirozeně měkký charakter libovolnému akustickému nástroji či vokálu. Navíc v jeho případě uživatel za své peníze dostane skutečně slušný kus železa, kterým může přesvědčivě hrozit třeba pořadatelům s nízkou platební morálkou.

EV RE-320 jsme porovnávali a testovali také při snímání velkého bubnu. Celkem bezproblémově se s ním dá udělat agresivní „buchar“, který díky rychlé reakci membrány a bohatým výškám neztrácí nic z konkrétnosti ani při rychlejších dvoušlapkových jízdách.